



Register Number

--	--	--	--	--	--	--

## Language – Part I – SANSKRIT – Paper II

(Prose, Drama and Translation)

Time Allowed : 2½ Hours ]

[ Maximum Marks : 100

- सूचना :**
- (1) छपाई की स्वच्छता के लिए प्रश्न पत्र की जाँच करें। यदि स्वच्छता में कोई कमी नजर आए, तो तुरंत कक्षा पर्यवेक्षक को सूचित करें।
  - (2) प्रश्नों का उत्तर देने के लिए नीले या काले स्याही का उपयोग करें और रेखाचित्र बनाने के लिए पेन्सिल का उपयोग करें।

- Instructions :**
- (1) Check the question paper for fairness of printing. If there is any lack of fairness, inform the Hall Supervisor immediately.
  - (2) Use **Blue** or **Black** ink to write and underline and pencil to draw diagrams.

- Note :**
- (i) Answers should be in Sanskrit, English or Tamil except for those that are to be answered in Sanskrit.
  - (ii) In writing Sanskrit, Devanāgarī script should be used.

- I. 1. घटनां पठित्वा क्रमेण वाक्यानि लिखत - 5x1=5

Rearrange the jumbled sentences :

- (a) तेन सः सर्वं राज्यं, स्वपत्नीपुत्रांश्च अत्यजयत्।
- (b) सः सत्यवादी, वेदवित्, शूरश्च आसीत्।
- (c) तस्मात् अस्माभिः द्यूतक्रीडा न कर्तव्या।
- (d) वीरसेनसुतः नलो नाम राजा अतीव प्रसिद्धः आसीत्।
- (e) सः एकदा द्यूतक्रीडां अक्रीडत्।

2. योजयत - 5x1=5

Match the following :

- |     | क                 | ख           |
|-----|-------------------|-------------|
| (a) | माघः              | चत्वारि     |
| (b) | महाकाव्यानि       | शतम्        |
| (c) | ब्रह्मणः शिरांसि  | पञ्चदश      |
| (d) | तिथयः             | पञ्च        |
| (e) | धृतराष्ट्रपुत्राः | शिशुपालवधम् |

[ Turn over

3. अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानां उत्तराणि लिखत -

5x1=5

Read the passage and answer the following questions :

विवेकानन्दस्य अपरं नाम नरेन्द्रः इति। तस्य जन्म 1863 तमे वर्षे कलकत्ता नगरे अभवत्। तस्य पिता विश्वनाथदत्तः माता भुवनेश्वरी। सः अत्यन्तं मेधावी आसीत्। सः भाषणे नितरां समर्थः। स्वभाषणकौशलेन लोकान् सर्वान् सः वशीकृतवान्। किं च रामकृष्णशिष्यः सः तन्नाम्ना मठानां स्थापनमकरोत्।

**प्रश्नाः**

- विवेकानन्दस्य अपरं नाम किम्?
- विवेकानन्दस्य जन्म कुत्र अभवत्?
- तस्य पितरौ कौ?
- केन सः सर्वान् लोकान् वशीकृतवान्?
- कस्य शिष्यः विवेकानन्दः?

4. विग्रहवाक्यं लिखत -

5x1=5

Dissolve the following :

- उपवनम्
- नरसिंहः
- चोरभयम्
- देवेशः
- निर्गुणम्

- II. 5. एकपदेन उत्तरं लिखत -

10x1=10

Answer in **one** word :

- चन्द्रापीडस्य पितरौ कौ?
- कलौयुगे प्रायेण के मन्दाः?
- तपोवनस्य नाम किम्?
- कौ सुखमेधेते?
- उज्जयिन्यां कः आसीत्?
- कस्य व्याकरणं गौरवभूतम्?
- जलाशये के अवसन्?
- का भाषा कम्प्यूटरस्य कृते सर्वोत्तमा वर्तते?
- कस्य चरितं कलिमलमथनं करोति?
- चन्द्रापीडः कुत्र प्रतस्थे?

6. एकवाक्येन उत्तरं लिखत -

10x2=20

Answer in **one** sentence :

- (a) प्रधानमन्त्री किमाह ?
- (b) बालवानरः किमर्थं कीलकं आकृष्टवान् ?
- (c) संस्कृतस्य विज्ञानसंबन्धाः ग्रन्थाः के ?
- (d) कस्मिन् दिने स्वसूनोः किं नाम चकार ?
- (e) शक्रः अश्वादि दानं किमर्थं न स्वीकरोति ?
- (f) प्रभाते धीवराः किमकुर्वन् ?
- (g) देवदत्तः सिद्धार्थं किं पृच्छति ?
- (h) भागवतपुराणं नाम किम् ?
- (i) निष्कर्षः नाम कः ?
- (j) कस्मात् जनः मुक्तसंगो भवति ?

III. 7. श्लोकानुसारं कथां लिखत -

1x5=5

Write a story based on the following sloka :

अव्यापारेषु व्यापारं यो नरः कर्तुमिच्छति ।

अवश्यं विपदं याति कीलोत्पाटीव वानरः ॥

IV. 8. कथां सविस्तारं लिखत -

1x10=10

Answer in detail **any one** of the following :

- (a) चन्द्रापीडस्य कथां यथाग्रन्थं विवृणुत ।
- (b) शक्रकर्णसंवाद वर्णनं कुरुत ।
- (c) भगवतः भक्तवात्सल्यकथां लिखत ।

V. 9. पत्र लेखनम् -

1x10=10

Write a letter for the following situation :

ग्रामोत्सवाय - प्रधानाचार्यं प्रति पत्रं लिखत ।

[ Turn over

VI. 10. द्वौ अलङ्कारौ लिखत -

2x5=10

Explain any two Alankaras :

- (a) उपमालङ्कारस्य लक्षणं उदाहरणं च लिखत ।
- (b) रूपकालङ्कारस्य लक्षणं उदाहरणं च विवृणुत ।
- (c) उल्लेखालङ्कारस्य लक्षणं उदाहरणं वर्णयत ।

VII. 11. अनुवदत -

3x5=15

Give the translation of the following :

- (a) जाड्यं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं  
मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति ।  
चेतः प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्तिं  
सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ॥
- (b) स्वायत्तमेकान्तगुणं विधात्रा विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः ।  
विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥
- (c) निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु  
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु, वा यथेष्टम् ।  
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा  
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥